

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

MUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DEVARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
 Números atrassats 20 céntims

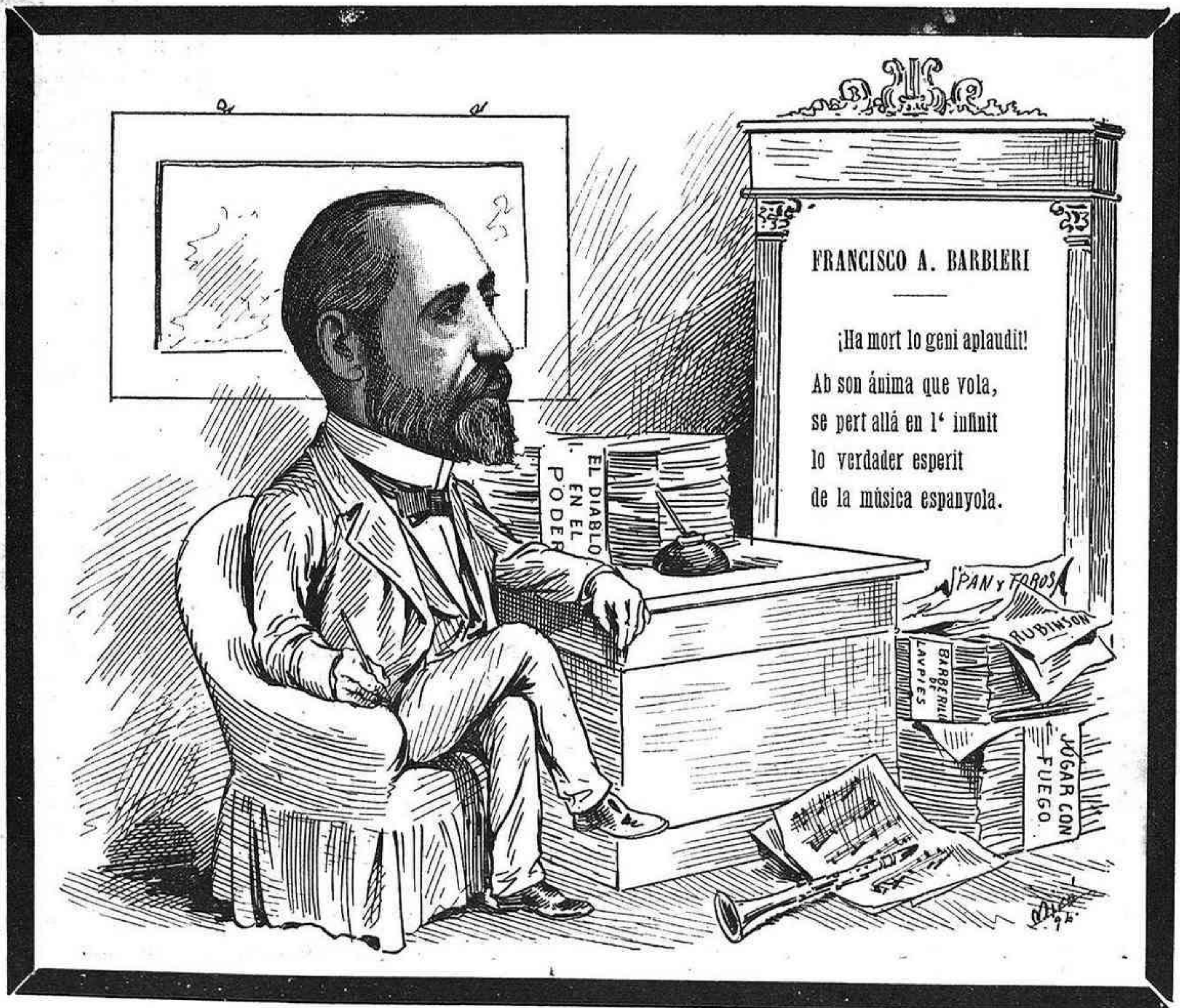
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5

CAPS DE BROT

FRANCISCO A. BARBIERI

¡Ha mort lo geni aplaudit!

Ab son ànima que vola,
se pert allà en l' infinit
lo verdader esperit
de la música espanyola.

EL DIABLO
EN EL
PODER

PAN Y FOROS

RUBINSON

BARBERI
DE
LAPRES

JOGAR CON
FUEGO

CRÓNICA

Confesso que no 'm sorprén l' actitud de Navarra, davant de las pretensions del Sr. Gamazo. L' estiu passat vaig tenir ocasió de atravesar aquell país, y si bé la velocitat del tren no facilita gayre 'l detingut estudi de una comarca, tant en lo viatge de anada com en lo de tornada, no vá poder menos de cridar-me l' atenció 'l tema exclusiu de las conversas dels passatjers que á cada estació pujavan y baixavan.

Tots parlavan de lo mateix: dels drets, dels furs, de las prerrogativas de Navarra, del atach que 'l govern tractava de inferirlos, de lo resolts qu' estavan á resistir qualsevol imposició.

A jutjar per l' excitació ab que parlavan los passatjers y pel tó acalorat de sas paraulas, podia dir-se de aquells trens que hi havia més vapor dintre dels wagons que dintre de la caldera de la locomotora que 'ls arrosségava.

Caras encesas, ulls brillants, vius moviments de brassos, paraulas ardorosas, y aixó que ningú 'ls feya la contra: tal es lo que vaig veure al atravesar aquell país que té plans inmensos y rasos, sobre tot en la part baixa, ó siga en la Rioja, los quals més amunt se converteixen en protuberancias y finalment en espadadas montanyas. Los pobles, del color de la terra, están construhits gran part d' ells sobre alturas, oferint l' aspecte de castells. Algúns recordan ab lo seu nom fets ruidosos de la primera y la segona guerra-civil... y retallant sos contorns tranquilament severos sobre la blavor del cel, no sembla sino qu' esperin una tercera guerra pera tornarse á posar en evidència.

Durant la méva estancia al balneari de Ormaiztegui (Guipúzcoa) freqüentat per una numerosa colonia navarra, vaig tenir ocasió de intimar ab algúns fills de aquell país, y 'm vaig convencer desseguida de lo perillós que seria per qualsevol govern tot intent de anarlos á buscar bronquina. Hi havia entre 'ls banyistas navarros personas molt ilustradas que professavan las més contraposadas opinions politicas; pero al tractarse dels seus furs tots eran uns, y al treure's conversa sobre la qüestió pendent, succehia com ab la pedra foguera al copejarla ab l' esquena de un ganivet, treyan espurnas.

Lo navarro es de temperament ardorós, en l' inteligencia que 'l mateix foch de sas paraulas se manté encés quan se tracta dels fets. Leals, franchs, comunicatius, son una barreja de aragonés y vascongat. Se semblan als éuskars per son admirable esperit de disciplina y al aragonés per la seva tenacitat. Ja se sol dir vulgarment:—Es més tossut que un navarro.

Quan se 'ls fá present qu' Espanya passa apuros, responen:

—Nosaltres contribuïrém á remediarnos; pero voluntariament, y sense que ningú s' atreveixi á atacar los nostres drets.

Y que parlavan ab sinceritat ho demostra que sense excitació á ningú, y á pesar de la tirantés de relacions entre Navarra y 'l govern de Madrit, á penas va esclatar lo conflicte de Melilla, la Diputació navarra va votar un milió de pessetas pera contribuir als gastos de la guerra.

Quan se 'ls diu que 'l govern de la nació salda tots los pressuposts ab déficit, y qu' es necessari qu' Espanya fassa un esforç, contestan:

—Nosaltres no podém ser responsables dels despilfarros, del desordre administratiu, de las imprevisiones y del desgabell del govern central. Mes

que 'ls nostres diners que desapareixerian englutits en lo pou sens fondo ahont van á caure 'ls recursos d' Espanya, 'l govern de Madrit necessita venir á estudiar lo nostre régime administratiu foral, y averiguar, per exemple, per quin motiu las sevas carreteras, dolentas com son, li costan doble caras que las nostras, que son bonas y ben conservadas, y posar en clar, verbigracia, perquè á Espanya hi ha tantas filtracions y á Navarra no se 'n coneixen.

Quan se 'ls observa qu' Espanya gasta á Navarra molt més de lo que Navarra dona al govern de Madrit, ho negan en rodó, y diuen:

—No obstant, si Espanya 's creu perjudicada, pot desentendre del pacte que ab ella tenim fet y tan amichs com antes, que lo qu' es nosaltres ja 'ns bastém per arreglarnos.

Y al expressarse aixís se quedan tranquils com si tal cosa, entenent, que passarán per tot, menos per deixar trepitjar las sevas prerrogativas. En aquest punt, Navarra es una y cada fill del país un acérrim defensor de la seva autonomia administrativa, disposat á fer per ella tota mena de sacrificis.

—En las passadas guerras-civils—afegeixen—hi havia carlins y liberals. Pero avuy, qualsevol que volgués venirnos á trobar no trobaria més que navarros.

* *

Tanta decisió, tanta unanimitat en pro de una idea, difícilment pot trobarse avuy en cap més regió d' Espanya.

Lo dia que la Diputació digués:—¡Alsa, si guémhi!—no hi hauria un sol navarro que 's mostrés sort ni fes l' orni tractantse del compliment dels seus debers.

Entre 'ls banyistas de Ormaiztegui hi havia l' alcalde de un poble important de aquella provincia, que contava lo següent:

—A entrada d' estiu tots los arcaldes cridarem als nostres administrats, invitantlos á suscriure l' exposició á la Reyna Regent, reclamant contra l' article 41 de la ley de pressuposts que vulnera la nostra autonomia administrativa. Donchs bé: la majoria dels vehins de la meva població, al presentarse'm, en lloch de dir: «Venim á firmar lo memorial», exclamavan: «Senyor alcalde: venim á buscar lo fusell»

L' alcalde 'ls treya del error en qu' estavan y firmavan tots; pero al retirarse, deyan:—Com que d' aixó no se 'n treurá res, quan sigui ocasió de parlar á tiros, pensi ab nosaltres.

De manera que la decisió de 'n Gamazo, de seguir endavant, únicament podria imposarse per medi de la forsa. Y davant de aqueixa perspectiva, diuen los navarros:

—Bé li costaria mil vegadas més que la suma que intenta conseguir, lo que hauria de gastar lo govern per sostenir la guerra.

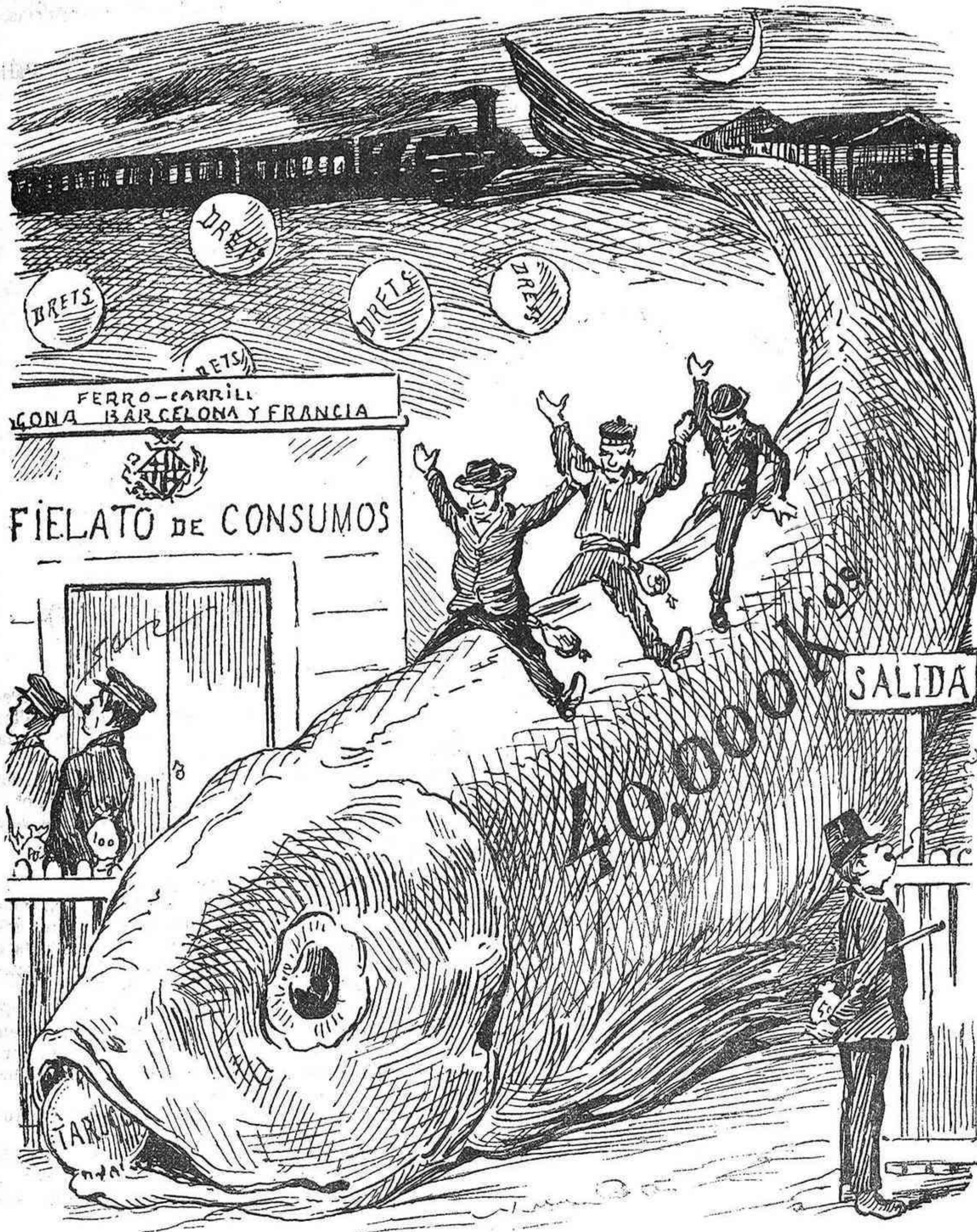
Y ademes, es absurdo creure, que 'l país podria permetre una guerra civil per una qüestió de xavos, ó millor encare per salvar l' amor propi del Sr. Gamazo, que per tot Espanya ha sapigut crearse tants amichs.

A ningú se li ocultará, al mateix temps, que la debilitat dels governs centrals, abrumats per mil distintas qüestions gravissimas, contrasta ab la situació especial de la regió navarra, qu' encare que petita es forta perque está unida.

* *

¡Quina diferencia entre 'l regionalisme de aquella provincia y l' anomenat catalanisme!

LO GRAN TARUGO DEL PEIX

Miréu en aquests fielatos
quinas gangassas tenían:

sense paella ni foch
¡de quin modo 'ns la *fregian!*

Totas las asociaciones catalanistas han enviat aquests dias telégramas y més telégramas, felicitant á la Diputació navarra, per l' acte d' energia y dignitat que ha realisat á Madrit. Tres ó quatre entussiasistas, no contents ab los telégramas, han anat á presenciar la recepció delirant que aquell país ha dispensat als séus dignes representants fo-

rals. Tot aixó está molt bé, y no seré pas jo qui ho critiqui.

Pero s' ha de confessar qu' entre l' esperit de aquell poble y las aspiracions catalanistas, hi media un abisme. L' esperit navarro es viu, es intens, arranca de un fet real y positiu, com es la conservació de la seva autonomia, y 's ventila en un te-

rreno pràctich y assequible á totas las inteligencias; mentres que las reivindicacions catalanistas, fins ara son purament platónicas, están aferradas al propòsit de una resurrecció impossible en la forma en que 's manifestan, y tenen per agents únichs l' excludivisme antipàtich y una tendencia poética verdaderament infantil.

Los navarros envian representants á las corts de Madrit, y aquests forman part dels distints partits polítichs, lo qual no obsta perque siguin navarros ans que tot en las grans ocasions. Los nostres catalanistas en cambi atacan á tots los homes polítichs sens distinció y 'ls fan una guerra despiadada tractantlos á tots de madrilenys. Incapassos de sanear la corrupció dominant, s' aïslan y 's consumen en la impotencia. Aixó, quan, per ridiculas miserias personals, ells mateixos no 's divideixen en collas contrapuntadas, pagant tribut al mal endémich de Catalunya, qu' es la petitesa d' esperit, l' enveja y l' indisciplina.

Podrán admirar als navarros tant com vulgan; pero si procuran profundisar una mica, deixantse d' entusiasmes superficials, haurán de confessar sincerament que 'l regionalisme navarro es una planta robusta, arrelada en lo cor de aquell país, mentres que 'l catalanisme, tal com ells l' entenen, no passa de ser una petrificació digna de figurar tot lo mes en un museo de paleontología.

Una broma de *Le Figaro* de París, qu' en aqueixos temps d' explossions, provocarà tal volta en los lectors una *explossió*... de riure.

Diu aixís lo periódich *boulevardier*, ab tota serietat, qu' es com han de contarse aqueixas cosas:

«Anit, á dos quarts de deu, hi hagué en la *Maison du Peuple* una gran reunió anarquista. En lo moment en que un dels oradors feya una veement invocació á la violencia y á la propaganda pel fet, soná una estrepitosa detonació. Al mateix temps que s' elevava una flama fins al sostre y una espessa fumareda invadia tota la sala, volava una taula feta estellas, se trencavan tots los vidres de las finestras y un raig de balas se clavavan per las parets.

> Inmediatament tots los companys esparverats, llensaren un sol crit: ¡Es una bomba!

> Moltes personas havian caygut per terra: las unas estavan feridas: las altrás no mes que desmayadas.

> Aprofitant lo sobresalt, l' autor del atentat, un home de uns cinquanta anys d' edat y ben vestit, surtí de la sala y 's llansá al carrer. Pero no tardá la multitut en atrapar-lo, y l' hauria despedassat, á no haver comparegut alguns guardias de ordre públich que 'l lliuraren del furor popular.

>—Jo soch—digué—un bon burgés, republicà de antigua fetxa y reprobó en absolut las teorías anarquistas. Soch molt aficionat á la música. Per desgracia, com que 'ls méus recursos son modestos, no puch anar al Teatro de l' Opera, ni al del Eldorado, ni al de l' Opera Cómica, mentres que per quaranta céntims, contanthi la propina, podia passar la nit al *Café Terminus* prenent un bock de cervesa y sentint un tros de concert. Allí 'm trobavà dilluns ab la méva dona que quedá ferida de las camas per l' explossió. Féu de mí lo que volguéu...

> Aquest perillós enérgumeno sigué conduhit al instant á la prevenció. Al pujar al cotxe celular, cridá ab veu atronadora:—Morin las societats anarquistas! ¡Visca la burgesia!

> *Le Pere Peinard*, *La Revolte*, *L' En-Dehors* y la *Revue libertaire* clamaven ab gran violencia con-

tra aquest salvatge atentat y demanan l' establiment immediat de Consells de guerra pera jutjar y fusellar dintre de dos horas á tots los burgesos que tingan l' audacia de hostilisar als anarquistas.»

*
*
*

Confessém que la broma del periódich de París es fina é intencionada.

P. K.

A UNA GRANERA

SONET.

Avants (¿per que negarho?) t' estimava
y sols ab tú tenia la fal-lera;
hauria dat per tú, ma vida entera,
y sols parlant ab tu no mes gosava.

Recordo que sens tú, tot me faltava;
que com un gos anava al teu darrera;
y jo que hi sigut sempre molt tronera,
ab tú, de nit y dia, sols pensava.

Avuy tot ha finit ¡vatura l' olla!;
avuy Pilar soch jo qui 't dono pota;
puig tens de sapiguer que 'l meu decoro
ja no permet que sigui de ta colla.
Avans que tot soch massa patriota;
y tu veig que manejas blat de *moro*.

LLUIS SALVADOR.

GENT CAMPETXANA

Son los amos del món.

Per ells no hi ha dificultats, obstacles ni barreras. Las dificultats no las veuen, los obstacles los apartan ab lo peu, las barreras las saltan ab una tamborella de qualsevol género.

Passan vostés per un carrer. Sense sapiguer cóm ni perquè, de repent se senten una gran manotada á la espatlla, acompanyada d' una veu alegre y estrepitosa que crida:

—¡Hola, *amigo*!

Aixó es un home campetxano.

¿De qué 'l coneixen?... ¡Oh! ¡quí sab!... Ni menos se 'n recordan. Potser una vegada 's van trobar en un tren, venint d' una festa major; potser algun cop l' home ha pres café en la mateixa taula que vostés; potser ni siquiera hi ha tant...

No importa. ¿No son coneguts d' alguna cosa? Donchs ab aixó sol la gent campetxana ja 's creu autorisada per aturarlos al mitj del carrer, cridarlos com un cotxero y posarlos la grapa á l' esquena á istil de mosso d' esquadra.

En una casa de vehinat numerós ¡qué se 'n troba de gent campetxana d' aquest género!

Quan menos s' ho pensan, estant un mitj día á taula, reben la visita d' un subjecte desconegut.

—Déu los guard.... ja 'm dispensarán la franquessa....

—Vosté dirá....

—Permétim que m' assenti. Un servidor soch lo vehí nou d' aquí sota.

—¡Ah! Celebrém moltíssim conéixel ...

—Si; ara ho he dit á n' ella: Déixam pujar á saludar als senyors d' aquí dalt y oferirme si per alguna cosa som bons, perque ¿saben? entre vehins no hi ha que gastar cumpliments.—

Tot dihent aixó, s' acosta á la taula, y pessigant-ne un parell, exclama fent una rialleta:

—Son bonicas aquestas pansas: ¿permeten que las probi?—

Y avants que vostés contestin, ja las té á la boca, pensant probablement que entre vehins las pansas dels uns també son dels altres.

L'endemá d' aquesta visita de cortesia entra en campanya la dona d' ell.

—¡Senyora del quart pis!— diu una veu que puja pél cel-obert de la cuyna:— ¡senyora del quart pis!

Algú de vostés surt á la finestra.

—¿Qué se li ofereix?

—¡Una ceba, fássim lo favor de tirarme una ceba! M' hi descuydat de comprarne, y ara 'm trobo que no 'n tinch cap.—

La gent campetxana es aixís... ¿Qué més natural que demanar al vehí lo que un necessita?... Ja se sab qu' entre vehins los cumpliments hi son de sobras...

Lo verdaderament terrible es quan l' home campetxano vé de fora de ciutat.

Se presenta inopinadament á casa de la victima y li cau á sobre com un tro.

—¡Aquí 'm tens! Vinch ab la dóna y la quitxalla á passar uns quants dias á Barcelona, y posaré aquí...—

—¡Oh!... Es que potser estaréu malament, perque veig que sou molts y aquest pis es tan menut...—

—¡Ca!—fa ell, introduhintse per las habitacions com una ventada:—¡No t' amohinis! Ja ho engiponarem... ¿Quants matalassos tens al llit? ¿tres? Donchs treune un parell, y mira... l' un aquí, l' altre allá, estarém tots lo mateix que uns condes...—

Y ja te 'm tenen al foraster campetxano prenent possessió del pis y repartint tranquilament las ha-

bitacions, ab la mateixa formalitat que un conquistador distribuheix lo botí entre las sévas tropas.

Mil vegadas ho haurán observat anant en tranvia. Lo cotxe está completament plé, las plataformas vessan, no hi cab ningú més... ¿No? Ara veurán com aquest campetxano 'ls demostra lo contrari.

L' home puja, 's fica de cap entre 'l pilot de personas que ocupan la plataforma, trepitja 'l peu d' aquest, aixafa 'l bras d' aquell, aplasta 'l pit del de més enllá y... ¿veuhén?... Ja está instalat; y no dret com vostés, sinó ben assentadet á dintre, en un forat que ab la séva manya s' ha fet fer entre un senyor d' edat y una dona jova.

¿Y 'ls campetxanos de café?

—¡Pssst!—diuhén al parroquiá que veuhén mes á prop séu: fassim lo favor de l' ampolla de l' aygua.

Y 'l pacient vehí s' ha de molestar en allargarlos l' ampolla, perque ells no hajin d' alsarse ni moure 'l bras.

—¡Ep!—cridan á un altre parroquiá de la taula del frente:—¿qu' es *El Diluvio* aixó que llegeix?

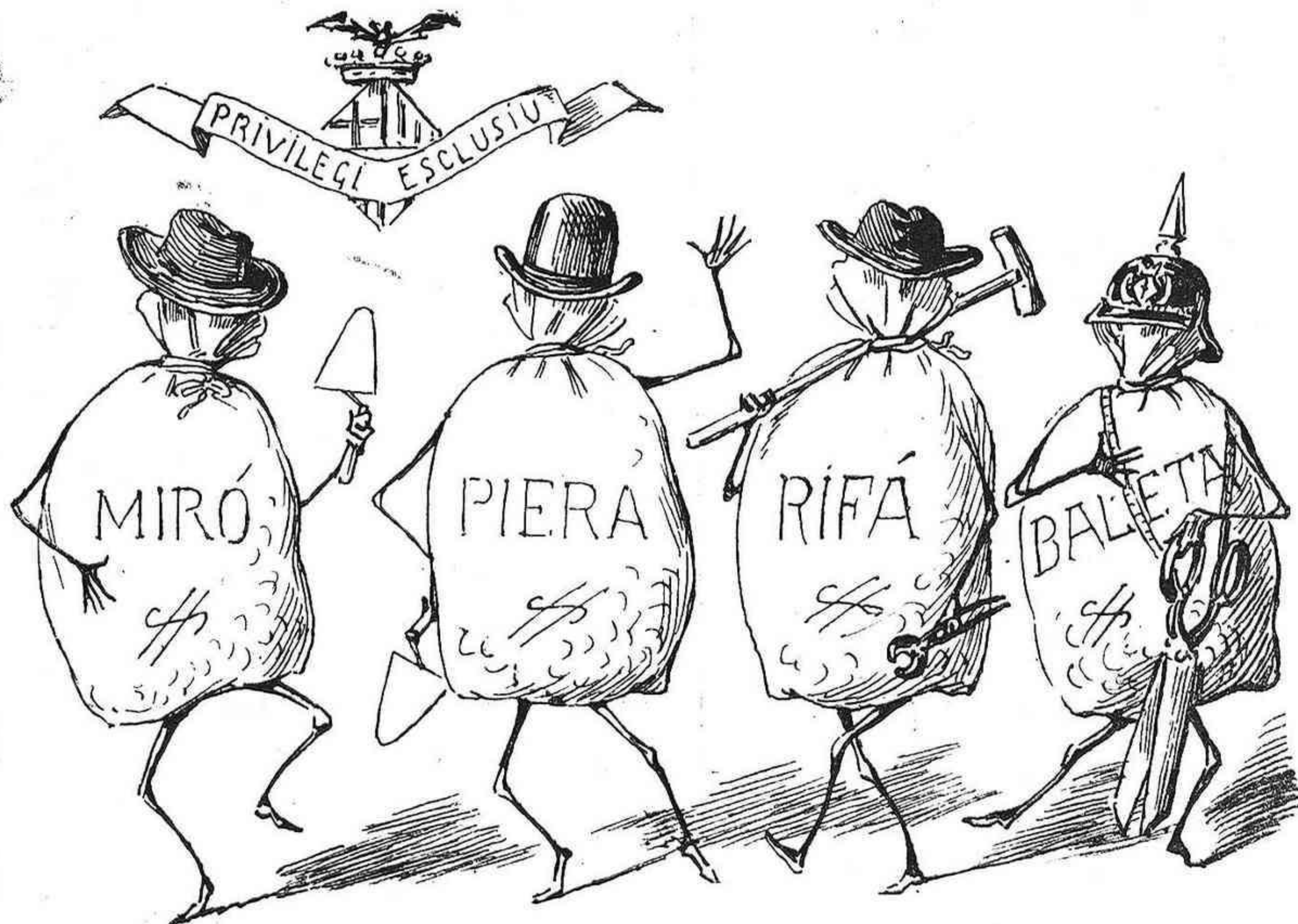
—Si senyor—respón l' interpelat, ab la major ignocencia.

—Donchs quan n' estigui llest, ja me 'l donará.

—No fa gayre temps, en un teatro, un senyor desconegut va demostrarme fins ahont pot arribar la campetxaneria.

Veyentme treure 'ls gemelos de la butxaca, l' home 's gira cap á mí y sense donarme temps de servirme; 'm diu ab tota senzillés:

LOS PRIVILEGIATS

Quatre fulanos, que sense competencia de ningú,

sucan casi nit y día á la xicra del Comú.

—¿Vol ferme 'l favor?

Los hi deixo, se 'ls planta als ulls... y mira que mirarás al escenari sense recordarse de tornármels.

Jo de tant en tant lo tocava lleugerament.

—¿M' permeterá ara?...

Com si res. L' home continuava seguint lo curs de l' obra y 's coneixia que li agradava.

Un altre copet:

—¿M' permeterá?

En fi... que no vaig tenir altre remey que formalisarm'hi y arrencarli—aquesta es la paraula—arrencarli 'ls gemelos com qui diu á má armada.

¡Déu nos en guart de la gent campetxana quan pert completament lo fre!...

Si algun dia 's fa un diccionari ben fet, desde ara ho demano; convindria que s' hi posés aquesta definició:

GENT CAMPETXANA:—Gent sense vergonya.

A. MARCH.

¡CONSELLS!

A un amich

Creu noy que m' has divertit.
Segons veig se t' ha acudit
lo pensament de casarte....
¡Y lo que més m' ha extranyat
es que t' hajis recordat
de mí, per aconsellarte!

Be 't consta que soch solter:
be sabs que no poden ser
opinions prou acertadas,
las de qui, may en lo mon
ha tractat, ni sab com son
las donas un cop casadas.

Ab tú n' hem parlat sovint.
Ja sabs que penso distint
de la inmensa majoria;
amich, si no fos aixó,
tingas per segur que jo
com tú, també 'm casaría.

M' han ensenyat que, com es
lo sigle aqueix, del Progrés,
al cambiar, tot progressa;
y ab lo cambi qu' han sufert
lo que més m' agrada, 's pert....
y la vritat no 'm fa pessa.

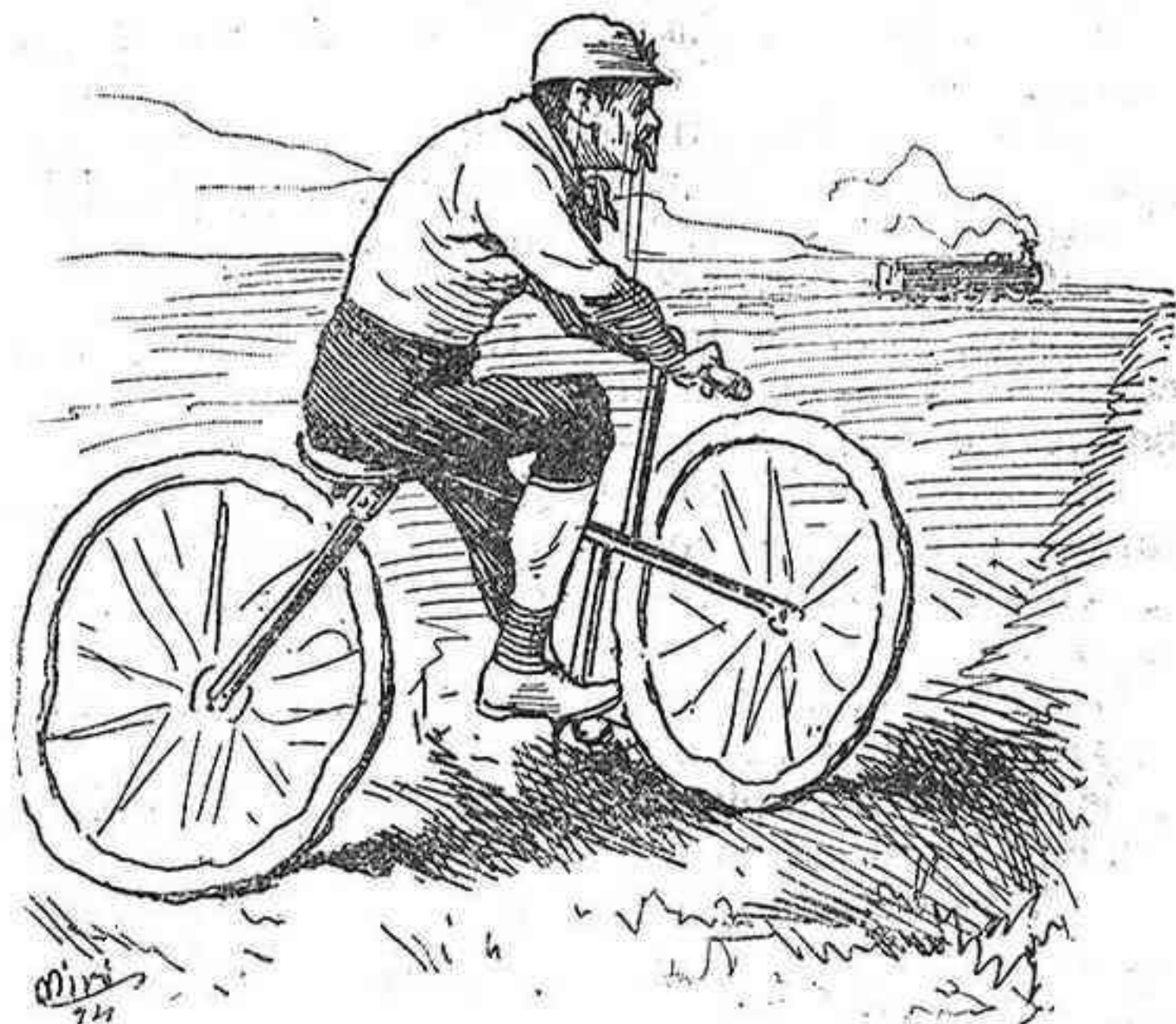
O lo que tinch son manias
ó sols penso ab tonterías,
ó lo casarse es un mito.
Ja no es moda dir «soch téva»
ja no es vritat «serás méva»
avuy es ¡la necessito!

Fa més home, en lloch de dir
jo l' estimo.... 'm fa patir....
y trobarse en tals apuros,
dirli vosté estaré bé
si es que vol ser ma mullé,
guanyo cada més cent duros.

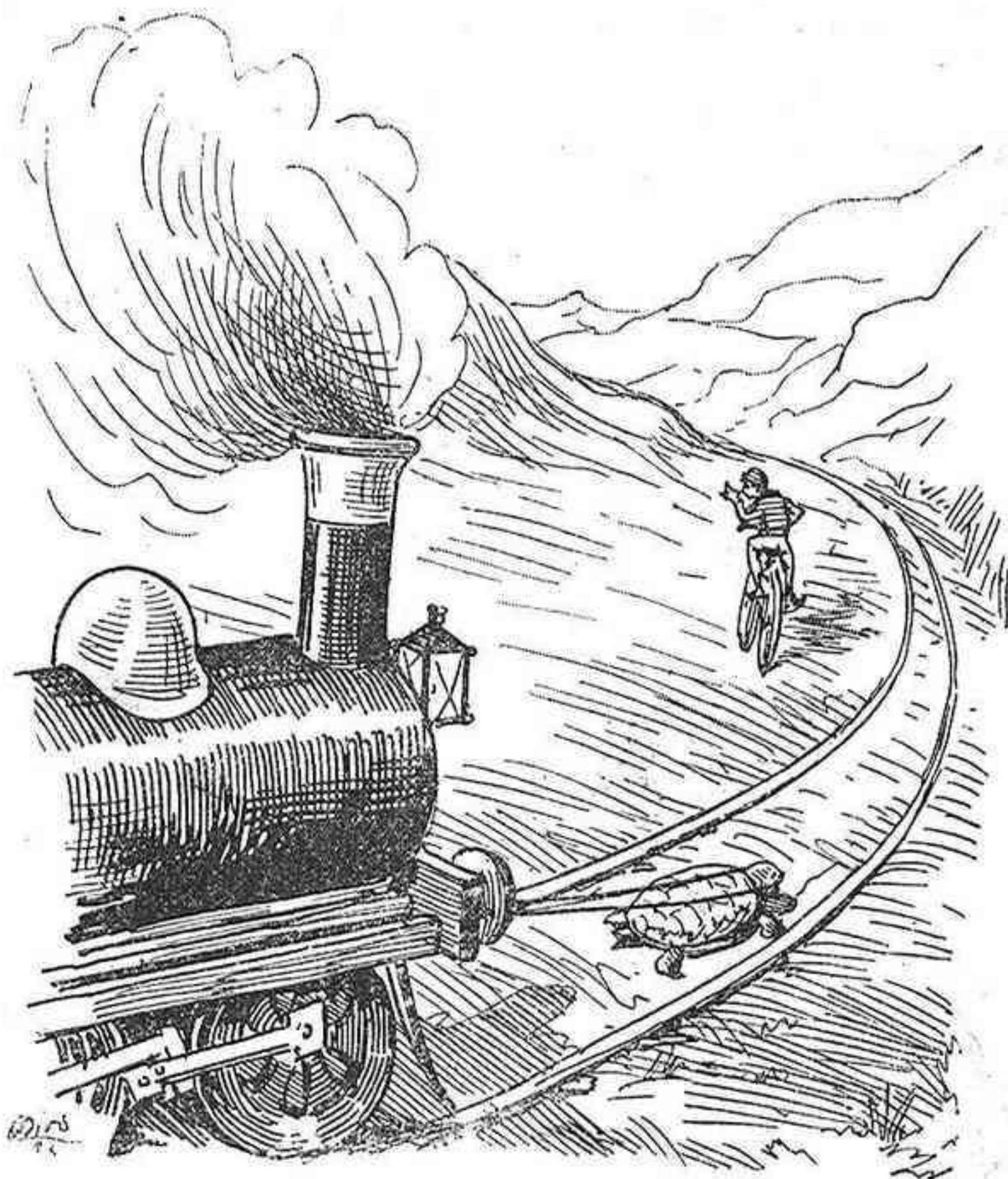
Y com qu' aixó es un contracte
sense con, ó bé es un pacte,
per fé aixó, ja estich bé sol:
no vull casarme ab cap dona
siga carinyosa ó bona,
si sense diners no 'm vol.

Se que 'm creurás ignoscent,
perque 't dich lo que 'l cor sent....
pero fill aixi es com penso.
Quan cregui propi casar'm
ja tractaré d' arreglar'm
perque jo, no 'm vench ni 'm llenso.

ENTRE LA LOCOMOTORA Y 'L VELOCÍPEDO

En qualsevulga nació,
si la lluyta s' establía,
fóra la locomotora
la qui 'l triunfo se 'n duría.

Mes á Espanya 'l desaffo
ara fa poch s' ha entaulat,
y, casi ja ni cal dirho
¡la bicicleta ha guanyat!

¡Creu qu' estarás divertit!
Ja sé que se t' ha acudit
lo pensament de casarte....
Y com sé que t' ha enganyat
l' afany de ser potentat,
m' excuso d' aconsellarte.

FRUYT SEC.

SIGNOS DEL TEMPS

Ara si que serà qüestió de comensar á creure de debó que 'l mon está desllorigat y que al género humá li passa alguna cosa séria y extraordinaria. Ho he vist en *lletras de motllo*, y encare 'm sembla que no pot ser....

Esgarrifinse y contérsninsen!....

Un noble espanyol, un marqués legítim y verda-der, ab la séva corresponent corona, 'ls pergamins reglamentaris y l' arbre genealógich de rúbrica, acaba de sentar plassa de.... de....

¿A que no ho endavinan?

Ja poden pensar, ja poden barrinar fins lo dia que l' hisenda espanyola estigui salvada—qu' es com dir fins lo dia del judici:—no atinarán en lo que 'l senyor marqués en qüestió acaba d' adop-tar per carrera.

¿S' ha fet potser.... marino?....

¿S' ha posat á tenor d' ópera?

¿Ha obert una tenda de betas y fils?

Ni una cosa ni l' altra, ni cap de las que 's pu-guin imaginar.

S' ha fet.... ¡picador de toros!.... ¡pi-ca-dor de to-ros!....

Ho confesso. Si jo fos noble, potser hi trobaria alguna cosa que dir. Afortunadament soch ciudadá de classe inferior, y tot aixó de l' aristocracia 'm té democráticamente sense cuydado.

Pero, siga com vulga, salta desseguida á la vista que aquest fet es grave y molt grave, y que quan un marqués auténtich se decideix á baixar á l' arena á posar picas,—*más cortas ó más largas*—es que las cosas de la vida probablement no mar-xan pels séus camins naturals.

Si 'ls marquesos posan picas ¿qui posará bande-rillas?

¿Qui matará? ¿qui clavará la puntilla? ¿qui ar-rossegará 'l toro?

L' enteniment, davant d' aquests problemas, se sumergeix en un laberinto de confusions, y acaba per marejarse, desconcertarse y duptar de tot.... Lo únich que treu en net, es que al món hi ha un marqués que posará picas....

¿Qué hi diu ab aixó l' aristocracia? ¿Li sembla bé que un dels seus individuos apareixi en lo *redondel* montat en un caball, que te més pell que carn y més debilitat que altra cosa, ab una for-queta á la má, disposat á inquietar los toros, á fer tamborellas y á recullir aplausos, cigarros.... y am-pollas de gaseosa buydas?

¿Li está bé tot aixó á la classe noble? ¿Sí?

Donchs á mí també.

¿Qui sab si aixó es un signo de progrés y d' igua-litarisme!

Devegadas aixís se comensan las grans refor-mas....

Avuy un marqués se planta á picador de toros.

Demá un duch establirà una taula d' aygua y anís.

Un' altre dia un príncep farà de vigilant y 'ns obrirá l' escala.

Y llavors podrém dir en alta veu y en tots los tons:

—¡Ja no hi ha classes! ¡Ja tots som uns! ¡Ja s' ha arribat á la nivellació desitjada!.... Ningú té una pesseta....

De totas maneras, ab l' ingrés d' aquest mar-qués en lo gremi dels Pepe-Hillos y Cúchares, potser tindré ocasió d' averiguar una cosa que sempre ha sigut posada en tela de judici.

Si vé á treballar aquí, ja 'ls juro jo que no fal-taré á la corrida.

No més que per veure—en cas que tingui una *cogida*, que no ho desitjo ni remotament—si es ve-ritat aixó que diuhen de que 'ls nobles tenen la sanch blava.

MATÍAS BONAFÉ.

EN L' ALBUM DE UNA... QUE JO SE

Molt m' encanta nena hermosa
lo contemplar ta figura
y admirarne la dolsura
de ta boqueta de rosa.

Molt m' agrada contemplar
los teus fins cabells rissats,
que igual que sarrells daurats
sobre 'l front te sols posar.

Mes ¡ay! ab gran sentiment
he vist nena á voltas centas
que quan ab lo vano 't ventas....
¡los polvos te van cayent!

J. ASMARATS.

LLIBRES

ESTUDIOS É INVESTIGACIONES DE LA COMISIÓN OBRERA CATALANA EN LA EXPOSICIÓN DE CHICAGO.—Los obrers catalans que visitaren la Exposició de Chicago per encárrech y á expensas de la Diputació provincial de Barcelona han posat terme á la séva gestió publicant una memoria relativa á las impresions que reberen al visitar l' universal certámen y algunas fábricas de l' América del Nort y de Ingla-terra.

Apart de algunas noticias interessants de carácter general relativas á la gran metròpoli dels Estats Units, la memoria s' ocupa principalment de las industrias cotonera y llanera, donant compte de las últimas novetats mecánicas que tingueren ocasió de observar, aplicables á las indicadas industrias, aixís com també de l' organizació del treball en las fábricas americanas é inglesas, del número de obrers que s' emplean en cada operació, de las horas senmanals que treballan y del salari que percibeixen.

Las investigacions de la comissió no deixan de ser curiosas é interessants. La major part d' ellas mereixen ser co-negudas y medítadas no sols per los patrons, sino també pels operaris de nostre país, interessats uns y altres en se-guir las corrents del progrés y en preservar la industria patria dels efectes de una competencia abrumadora.

Alguna cosa de lo que indica la comissió, desde 'l punt de vista práctic, positiu é imparcial en que 's cologa, es digne de ser tingut en compte, tant pera perfeccionar las nos-tras industrias, com també pera millorar la situació de nostras classes treballadoras.

Aixó sols acredita l' utilitat innegable de que á totas las exposicions que se celebrin s' hi envihin comisions de tra-balladors tan actius, inteligents y plens de bona voluntat com los autors de la utilíssima memoria que tenim á la vis-ta, la qual si no es sempre un modelo de bona dicció litera-ria, es en cambi un exemple notori de bon sentit, aplicat á la indispensable germanó dels interessos conjuntius del capital y del treball.

Altres llibres rebuts:

LOS AUCELLETS, comedia en tres actes arreglada del francés á la escena catalana per D. *Joseph Maria Pous*, y estrenada ab éxit, en lo *Teatro Romea*, la nit del 17 de Oc-tubre del any passat.

* * * *L' Escorsó*, drama trágich en tres actes y en prosa, original de D. *Ignasi Iglesias*, estrenat ab aplauso lo nou de Desembre últim, en lo *Teatro Gran-via*.

* * * *La Lola*, parodia del popular drama *La Dolores*, escrita en vers per A. *Guasch Tombas* y F. *Dalmases Gil*, estrenada ab éxit satisfactori lo 21 de Desembre últim, en lo *Teatro de Novedats*.

RATA SÁBIA.

TEATROS

PRINCIPAL

¡Quina campanya més hermosa la del eminent Novelli! Cada nit una obra nova, y á cada obra nova una sorpresa.

No parlém de las produccions lleugeras com *Il marito in campagna* y *La famiglia Barilotti*, que representa en Novelli per descansar, á pesar de tenirhi en ellas la part principal, de se mpenyantla sempre de una manera acabada, ab una gran riquesa de detalls y ab un bon humor comunicatiu verdaderament inagotable.

Novelli que compeix quan vol ab l'actor de *vaudeville* de més recursos, emprén lo género *shakesperid*, y alcanza ab ell triunfos indescriptibles.

Ell es lo juheu de Venecia, venjatiu y codiciós, que vá crear lo gran dramaturgo inglés. Imposible interpretar la figura de Shylock ab mes relleu, infundirli més vida y mes sentit humá. Novelli se l'apropia, l'encarna en son aspecte exterior y en la séva ánima. En lo primer acte, quan com l'aranya astuta prepara la trenyina, en que ha de agafarse l' incaute cristiá; y després quan se troba ab que li han robat la filla, y se 'l sent corre per l'interior de la casa, cridant y volcant mobles, sembla impossible produhir una impressió mes fonda y mes completa. Pero vé l'últim acte, y en l'escena davant del tribunal, tan plena de transicions; en aquella variada pintura psicológica de un carácter, l' eminent actor está assombrós. *Il mercante di Venecia* será sempre una de sas mes hermosas creacions. Lo públich vá aplaudirli ab deliri.

L'endemà *Otello*.

Molt l' admirarem l' anterior temporada en

GLORIAS ESPANYOLAS—ANIVERSARI DE LA BATALLA DE TETUAN

Lós voluntaris catalans, reunits al peu de la estàtua de 'n Prim

Fot. A. S. (Xatart).—Barcelona

aquesta producció qu' es de verdadera proba, y la nostra admiració, lluny de cedir, aumentá la nit del diumenje.

L' *Otello* de Novelli no es una creació poética romántica y declamatoria, sino un tipo humá, viu y palpitant, realsat ab tots los recursos de un artista de talent y dotat de tals medis que no reconeix dificultats. Alcanzá també ab ell un gran triunfo.

¿Y qué dirém de *Un romanzo parigino*?

¡Quina creació més estupenda!... La séva figura 's queda fondament grabada en la memoria del espectador. Avuy com ahir produheix una impressió artistica de primera forsa, basada en la fidel pintura de un personatge qu' es lo prototipo de la societad decadent dels nostres dias.

Y com si tot aquest treball tan variat y tan complet no sigués res, dimars empenyé l' tea-

ficients tots los elogis.

La concurrencia que assistí á aquesta primera audició era bastant numerosa.

ROMEA Y NOVEDATS

Jesús á Romea; *Jesús de Nazareth á Novedats*; l' un de 'n Soler, y l' altre de 'n Guimerá.

No extranyin, que tractantse de dos obras que semblan estar en competencia, reservi 'l corresponent judici per la senmana próxima.

tro de Moliere, presentant la memorable figura de *L' Avaro*.

La nit era freda: al teatro hi havia escassa concurrencia: no meixen aquest desdeny de part del públich, ni 'l célebre Moliere, ni l' eminent Novelli. ¡Pitjor pels aficionats al art escénich que no van assistir á admirar una creació tan galana, no representada may, que jo sápigam, á Barcelona, á lo menos en los nostres temps!

Dir que 'l gran actor italiá fá viure materialment la figura de Harpagón; assegurar que la sosté sempre ab admirable acert y que la enriqueix ab una gran prodigalitat de detalls preciosos, seria ociós, per quant equivaldria á repetir la impressió que produheix en totas las obras que pren á cárrech séu.

Lo mérit més sorprendent del gran actor italiá es la pasmosa facilitat ab que s' apropia tots los géneros y l' amenitat, la riquesa, la varietat y l' extensió del séu talent, lo qual fá que 's diga:

—De grans actors n' hi ha molts; de Novelli no n' hi ha més que un.

LIRICH

Los concerts de *música de cameras* inauguraren diumenje ab molt bon peu.

Lo programa siguié executat ab gran primor, fentse aplaudir com á concertistas de primer ordre lo violinista señor Arbós y l' violoncelista Sr. Rubio, no menos que 'l nostre paísá, 'l pianista senyor Albeniz, per qui resultan insu-

TIVOLI

Orfeo es una òpera clàssica, que per brillar degudament necessitaria que la corda de la orquesta sigués una mica més nutrida. D'altra manera l'execució resulta pàlida.

Aixís y tot, la contract Sra. Verghés, que té una veu ben timbrada y de molt volúm en las notas graves y que ademés frasseja com una consumada artista, sigué justament aplaudida en tots los números.

Se vejé, ademés, dignament secundada per las Sras. Marra y Fábregas, las quals participaren dels aplausos del públich, lo mateix que 'l mestre Pérez Cabrero, que dirigí y concertá la obra ab sa reconeguda competencia.

**

Posteriorment s' ha posat en escena l' òpera *Gli Hugonotti*. Ha sigut l' èxit de la temporada.

Sobresurten en la seva execució las senyoras D'Aponte y Marra, lo tenor Angioletti, cada dia més duenyo de las sevas facultats, lo baix Visconti, tan aplaudit en las temporadas del Liceo, ahont havia treballat sempre, y 'l Sr. Mestres.

En son conjunt l' execució de la gran partitura de Meyerbeer, honra la batuta del mestre Pérez Cabrero que l' ha concertada y la dirigeix ab notable acert.

CATALUNYA

Enrich Gaspar, autor de tants dramas realistas

basats en una tassis, ha escrit una obra lleugera, una verdadera comedia d' enredo, fresca y moguda, notablement desenvolupada y abundant en xistes y bonas ocurrencias, *La casa de baños* que aixís se titula es una producció molt entretinguda, molt agradable, y que fá passar una estona deliciosa.

En sa execució s' hi distingeixen la Sra. Pino y 'l Sr. Cerbón.

Posada en escena ab esmero, s' han estrenat dos vistosas decoracions del Sr. Urgellés, representant la primera un interior de casa de banys y la segona 'l pabelló de un coronel de cavalleria. Una y altra están justas de color y de perspectiva.

Lo públich vá rebre admirablement la representació de aquesta obra, no escassejant los seus aplausos al autor y als intérpretes, qu' estavan molt ben possehits dels seus respectius papers.

GRAN-VIA

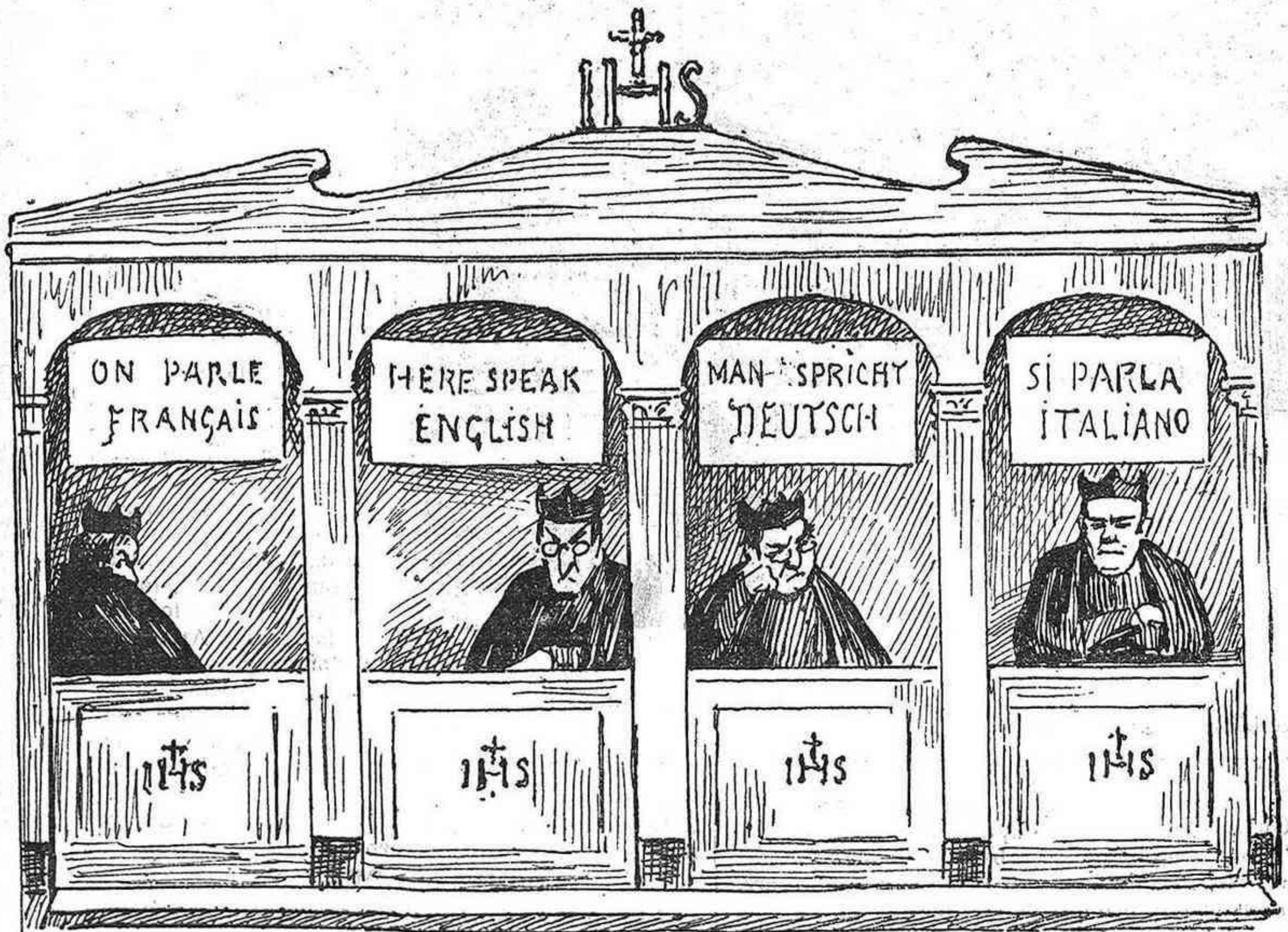
Lo juguet cómic *Per volguer ser concejal*, primera producció del Sr. Trulls, es una obreta escrita ab certa facilitat y travessura y revela en son autor bonas disposicions per aquest género literari.

En la nit del estreno l' autor fou cridat á las taules, lo mateix que 'ls actors, que contribuïren ab son excelent desempenyo al bon èxit de l' obra.

**

Una noticia agradable. L' empresa d' aquest teatro ha rebut un telégrama del eminent escrip-

NOTAS QUARESMALS

Establiment de bugadas
pels pecadors estrangers...

Se despatxa en totas llenguas
i vagin venint cavallers!

tor Sr. Perez Galdós, autorisanta y donantli la exclusiva pera la representació á Barcelona de la famosa obra *La de San Quintín*, estrenada fa poch á Madrid ab ruidós éxit y que tan calurosos elogis ha valgut á son insigne autor.

També aquest teatro surt ab lo corresponen *Jesús*; sinó que aquí no 's contentan ab lo *Jesús* sol. Per demá s' anuncia nada menos que l' estreno d' un' obra que té per titul *Jesús, María, Joseph!*

Ja no més falta que posin en escena lo Pare Etern, l' Esperit Sant... y l' Ora pro nobis...
¡Jesús, María, Joseph!...

Dilluns que vé: benefici de la reputada actriu Sra. Pallardó de Comas, ab lo célebre drama *La dama de las camelias* y la graciosa comedia *La malvesta de Sitjes*.

Plé segur.

CIRCO EQUESTRE

Continúan las maniobras, la trompetería y tot lo demés que constituheix lo fort de la foguejada tropa del Sr. Cereceda.

Y 'l públich continúa afavorint ab la séva presencia l' espectacle.

ALCAZAR ESPANYOL

En aquest tan modest com favorescut local continúan posantse en escena ab molta freqüencia bretas lleugeras del repertori catalá.

Ultimament hi ha debutat una artista notable, Mlle. Théo, que deixa molt endetrás á la célebre *Serpentina* ab la séva dansa *lluminosa*, sent objecte de continuas y calurosas ovacions.

Aixó, unit á una excelent *troupe* francesa y á la graciosa *quadrille* naturalista, que dirigeix l' intrépit Llissas ab la séva proverbial y sempre celebrada agilitat, fa qu' en aquest lloch de recreo, se contin com vulgarment se diu, los plens per functions.

N. N. N.

FLORS D' ESPANYA

Coplas satíricas

PRIMERA PART

—Hi ha polítich tasta-olletas que, pensantse sé aixerit, defensa ab tota frescura cada dia un nou partit. Y, com si d' una subasta, ell, un objecte sigués, veurás que per fi s' entrega á n' al que li dona més.
—Tens rahó; y en lloch de dirli molts qu' es un cara-girat, tot raspallantlo li diuen qu' es molt llest y espavilat.

—Aquí 'ls escriptors qu' ensalsan á la situació ab afany, guanyan or, la ballan grassa y no reben may cap dany. Mes los pobres periodistas que son de la oposició per cantar las vritats claras sols troban... una presó.
—Per xó hi ha algún periodista ilustrat y conseqüent

qu' en un calabosso 's troba com si fos un delinqüent.

—Tením per nostra desgracia, peixos grossos empleats, que als peixos petits trepitjan fent deu mil barbaritats. De todas las lleys se burlan del modo més absolut y l' única ley que acatan es tan sols la del embut.
—Y per engreixá aquests peixos que ningú 'ls pot tirar l' am, molts no poden dur camisa y alguns se moren de fam.

—Avans tant sols boyna duyan los vascongats y 'ls carlins que corrent per la montanya, volían lográ 'ls séus fins. Ningú ignora qu' ells lluytavan per portá un rey absolut que sols podia portarnos la més negra esclavitut.
—Aixó es cert; y molt m' extranya que s' olvidin fets passats y que la boyna avuy portin... fins aquells més exaltats.

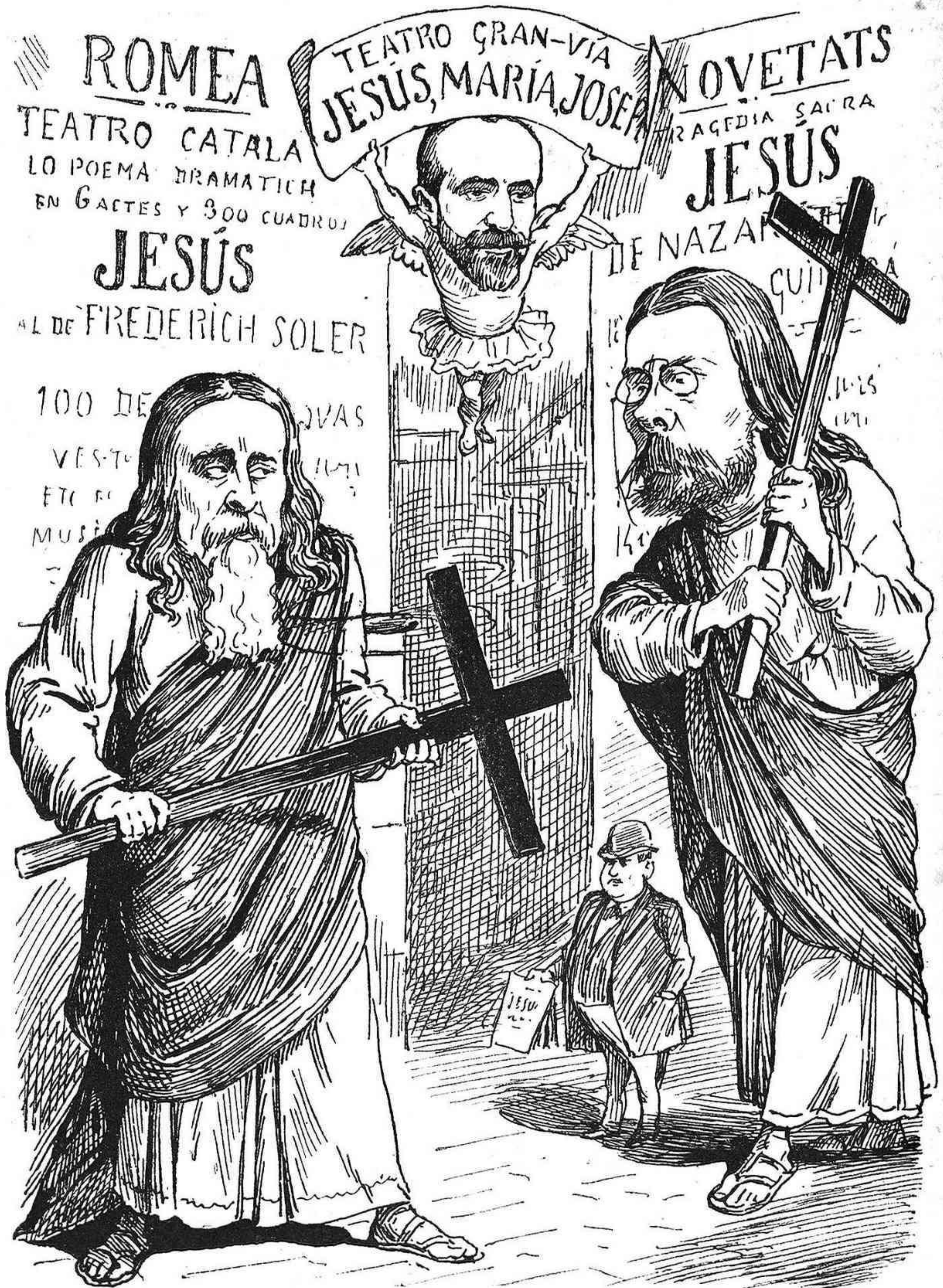
—Si ets artista ó bé poeta, un consell te tinch de dar; y es, que procuris la fama sobre tot á conquistar; que un cop ja la fama tinguis, veurás que molts espanyols t' alabarán fins als núvols, per més que fassis bunyols.
—Pero ab fama ó sense fama si soch poeta puch dí, que sempre tindré la panxa molt mes prima que un violí.

—Lo Govern diu que 'ns estima y que 'ns dona protecció, y á pagos ens crucifica... ab la més bona intenció. Y per protegi á l' industria del modo que tú ja sabs, fa un tractat ab Alemanía que tothom hi troba taps.
—No m' estranya donchs que alabin aquest tractat tant y tant, los que tenen cap de suro y 'ls que taps de suro fan.

—Barcelona ja prepara una nova exposició que causarà, segons diuen, la més gran admiració. Per pogué guanyá algún premi un pintor ja está pintant tots los animals del parque presidits per l' elefant.
—També un altre vol portarhi un sant Lluch cassant mussols y un de la *Fulla* ab la raspa dins d' un hort... buscant cargols.

—Un senyor que du bigoti molt groixut y molt poblat, que República volia y ara está ensagastinat

GUERRA DE JESUSOS

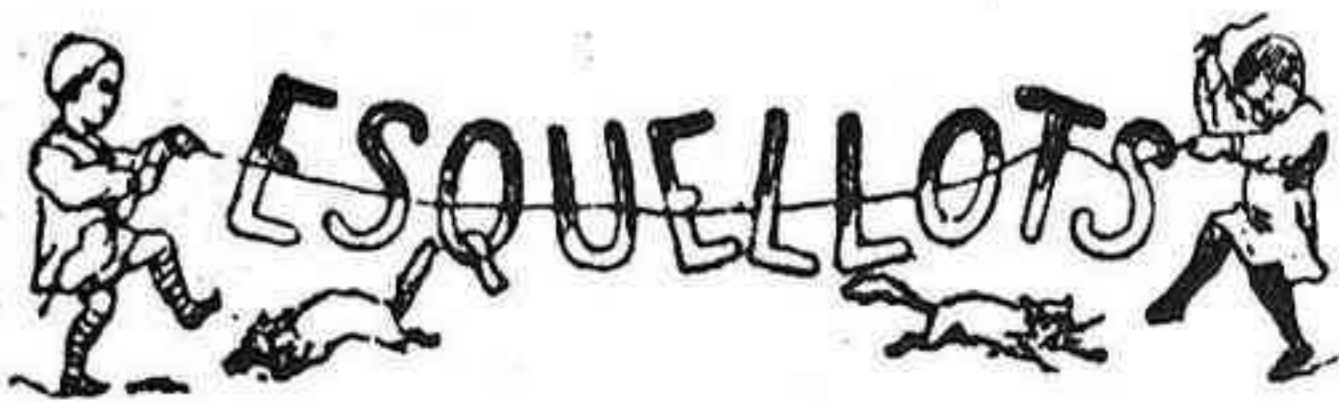

¿Dos *Jesúsos* que 's barallan?
A veure dels dos quin reb...

Ja ténen rahó al *Gran-Via*
Jesús. María, Joseph!

per engatussar al poble,
(qu' ell se creu qu' es un babau,)
va defensá ab gran coratje
lo presupost de la Pau.
—Apoyar la monarquia
ab hipocresía vol;
mes, en sa traydora empresa
queda sol, com un mussol.

FRANCISCO LLENAS.

Lo mestre Asenjo Barbieri ha mort pochs dias després de haver sucumbit lo mestre Arrieta.

En menos de una senmana han desaparecut los dos representants més ilustres de la sarsuela espanyola, género que gosá un dia de gran preponderancia, y que ha acabat per desapareixer ó poch menos de alguns anys ensá.

Ha succehit ab la sarsuela lo que ab las plantas útils que 's migran y s' escanyoleixen xucladas per las malas herbotas. La mala herba de la sarsuela espanyola no es altre que 'l género insuls que predomina en los teatros per horas, en lo qual, per cada producció acceptable, se n' hi conta á lo menos un centenar que no tenen cap ni peus, ni art, ni sentit comú.

Arrieta y Barbieri han mort, apartats de aqueixa corrent general plena de llot, pero fins ara irresistible.

* * *

La figura de Asenjo Barbieri es altament simpática.

Fill de una familia modestíssima; escolá de una humil parroquia; cursant de llatí y retórica que li ensenyá un sacerdot y en quals assignaturas demostrá una gran afició; clarinet de una banda de milicianos; músich de una murga de carrer; obligat, per falta de recursos á fer llarchs viatjes á peu, á través d' Espanya, 'ls seus principis sigueren molt difícils.

Pero á forsa de talent y de constancia lográ per últim obrirse camí. Identificat ab la música del poble dels barris baixos de la capital, insuflá l' esperit d' ella en la sarsuela y acabá contant per éxits casi totas las sevas obras.

Y sigué no sols inspirat compositor, sino home de lletres ilustradíssim y consumat arqueólech musical.

Com á literat, la *Academia espanyola de la llengua*, li obrí las sevas portas. Y com á coneixedor de l' antigua música nacional, la seva erudició pasmosa 'l convertía en una verdadera autoritat per tothom acatada.

* * *

Entre las sevas obras més aplaudidas s' hi contan *Jugar con fuego*, *Mis dos mujeres*, *El diablo en el poder*, *El relámpago*, *Entre mi mujer y el negro*, *Pan y toros*, *Robinson*, *Sueños de oro*, *El barberillo de Lavapies*, *La vuelta al mundo*, *Los dos ciegos*, *Un caballero partiicular*, *El hombre es débil* y moltas altras.

Asenjo Barbieri, leal amich, dotat de un carácter franch y alegre, de conversa xistosa y de un ingeni inagotable, es la personificació del art espanyol en son aspecte musical.

Ha mort á l' edat de 71 anys, y Espanya ha de

considerar la seva mort com una causa de dol nacional.

Fan molt bé y mereixerán l' apoyo de tots los vehins de Barcelona, 'ls regidors que s' interessan per la desaparició dels dipòsits doméstichs d' especies subjectas al pago del impost de consums, á la sombra dels quals podía 'exercirse 'l matute en alta escala.

Lo comers de bona fé aplaudirá la creació de dipòsits municipals, en los quals hi ha més facilitat per exercir la deguda vigilancia.

Y si 'ls posseedors de dipòsits doméstichs, de moment s' enfadan, no hi vol dir res: ja s' anirán domesticant.

Lo Sr. Russinyol, president electe del Cassino de la plassa Real, al persistir en la seva dimissió, demostra qu' es un dels russinyols que no 's deixan engaviar.

Interinament desempenyarà la presidencia 'l Sr. Sostres.

—¿Cóm heu quedat de president?—li preguntavan aquest dia á un individu del Cassino.

El qual va respondre:

—¿Cóm vols que haguém quedat!... ¡De barras al sostre!

Creyém que 's refereixen á nosaltres las següents ratllas de *La Dinastia*:

«Qualsevol que siga que s' haja permés convertir en afirmació sas malévolas suposicions, atribuint á *La Dinastia* móvils mesquins, al redactar noticias y *sueños*, ha faltat á la veritat.

» Y si ha afegit qu' hem sollicitat favor de una empresa teatral, la falta ha sigut á *sabiendas*, dat que *La Dinastia* no demana ni admet favors. Com los demás periódichs locals, cobra sos anuncias y *gacetillas de pago* en diners ó en bitllets, ó no 'ls inserta quan las empresas no volen pagarlos al preu ó equivalencia establerts. Res més.

» Es tot quant tenim que dir al periódich senmanal que parla del assumpto.»

* * *

De una amistosa entrevista que tingué ab nosaltres lo Sr. Morano, director de *La Dinastia*, 'n treguerem la persuació: primer, de que aquest periódich havia tingut sempre dos localitats y dos entradas al Principal. Y según, que al rébren ara una no més y al reclamar l' altra, no ho feu donant á compondre quí havia de utilitzarla. Es gratuhita per consegüent la suposició de qu' estava destinada á una determinada persona. La nostra lealtat ens obliga á fer aquesta rectificació.

De com s' escriu la crítica teatral *gacetillesca* á Barcelona.

Parla 'l *Brusi* y diu:

«El Sr. Novelli hizo maravillas de ejecución en el papel de Shylloc (sic); sin embargo, seguimos creyendo que *ni sus facultades, ni su escuela se avienen con la interpretación del teatro de Shakesperiano.*»

Es á dir: per un costat fa maravillas, y per altre, ni las sevas facultats, ni la seva escola 's prestan per cultivar un género en lo qual hi está *marvellós*.

Confesso sincerament que es més difícil entendre aquesta contradicció, que no interpretar lo género *shakesperia*.

* * *

Sobre 'l mateix assumpto, parla un sabi del *Diluvi*, y diu:

«Toda la noche aplaudimos admirados la habilidad del cómico: mas no logró conmovernos el personaje, ni *sugerirnos idea, ni sentimiento alguno.*»

¿Y donchs, qu' es lo que *aplaudia* y qu' es lo que *admirava*?

¿No 'ls sembla veure al sabi del *Diluvi* sorprés en flagrant delict de *tontería*, ab la circumstancia agravant del *apassionament*?

Lo grabat que doném avuy, representant la manifestació dels voluntaris cataláns de la guerra de Africa, entorn del monument del general Prim, es una reproducció directa de una magnífica fotografia instantánea, sortida dels tallers del hábil, acreditat é incansable fotógrafo D. A. (S. Xatart), á qui doném las gracias per havernos permés reproduhir tan notable treball.

¿Volen ferse un tip de riure? Vajin á qualsevol estanch y demanin un cigarro dels de *nueva labor peninsular*. Ja veurán quina fila. Pero guárdinse de fumarlo, perque llavoras podria confirmarse una vegada més alló que diuhen: «*De las riallas venen las plorallas.*» Gastarse quinze céntims en veneno, quan n' hi ha de més barato, es una pretensió una mica exagerada per part de l' Arrendataria.

No hi ha més que mirarlos: groixuts del cap de munt com una porra, prims del cap-de-vall com una agulla de cusir, els *enginyers* que 'ls han projectat devían estar de broma.

Que 's prestan á un gran número de motius, tots ells pintorescos, ho revela la següent carta xistosa, qu' hem rebut de un estanquer.

Diu aixís:

* *

«Los madrilenyos están entusiasmats ab la *nueva labor*; pero 'ls fills dels *Almogávors* sembla que arrufan lo nas, y... la veritat es que no 'ls podém treure de casa ni á fum de sabatots. L' estanquer de las Bassas de Sant Pere s' ha decidit á donar *tornà* y... *ni por esas.*»

»Y no es que 'l públich se mostri refractari per la qualitat del tabaco. La bona es qu' antes de probarlos ja 'ls refusan. Y de aixó 'n té la culpa la forma dels cigarros. Tothom hi diu *la seva*. Jo m' hi entretingut á anotar los motius que 'l poble dona á la *nueva labor*, y he conseguit formar una llista, que, si vosté es amant de la «folk-lore», se 'n llepará 'ls bigotis.

»Tots los noms son verdaderament històrichs.

»Lo primer que 'ls va veure á casa, va ser un capitá retirat que 'n diu *besuguillos*, y ara no 'ls anomena d' altre modo. Un camàlich de la *Rambla* diu que semblan l' *as de bastos*. La senyora del

primer pis ne diu *gripaus*. L' herbolari del costat, *baldufas*. L' un els hi clava la *torre Eiffel*; l' altre, *sangoneras*, *petardos sistema la pera*, *naps de Capmany*, *falutxos*, *violoncellos*, *caps-grossos*, *el puñal del godo*, etc., etc.

»Y per fi, un gomós castellá, empleat á la *Trasatlántica* per recomendacions de un seu *tío capellá*, diu que aquests cigarros *parecen el peroné de Sagasta*.

»Aquest pobre noy gasta 15 céntims ab un cigarro cada dia no més que per di 'l xiste. Una broma que li costará 54'75 pessetas al cap de l' any, y á mí 'm treurá un mort de sobre.

»Perque tothom está en que aquesta *nueva labor* es una rifada H. Y jo he pensat en vosté perque dongui 'l seu dictámen, dictámen del públich que per ordre superior devem trasmetre á la Companyia.»

¿Vol saber la nostra opinió, senyor estanquer? Aquí vá.

Aixís com diuhen que l' home es l' imatge del creador (ja veu l' apoy ab textos bíblichs), los cigarros *nueva labor* considero que han de ser l' imatge fiel de qui 'ls ha inventat.

Sent aixís, ja pot dir que á aquest fulano *li pesa més el cap que 'ls peus*.

Manifestiu aixís, de part méva, á la Companyia Arrendataria.

Los estudiants alicantins se proposan obsequiar ab un ápat al estudiant més antich de l' Universitat de Valencia, que porta la friolera de 22 anys de arrossegar-se per aquellas aulas.

CALAMITAT MUSICAL

!!!No cantes mas la Africana!!!

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Correu-Apartat, número 2.

B. PÉREZ GALDÓS

LA DE SAN QUINTÍN

COMEDIA EN TRES ACTOS Y EN PROSA

Precio 2 pesetas

JESUS

POEMA DRAMÁTICH EN 6 ACTES Y EN VERS

PER

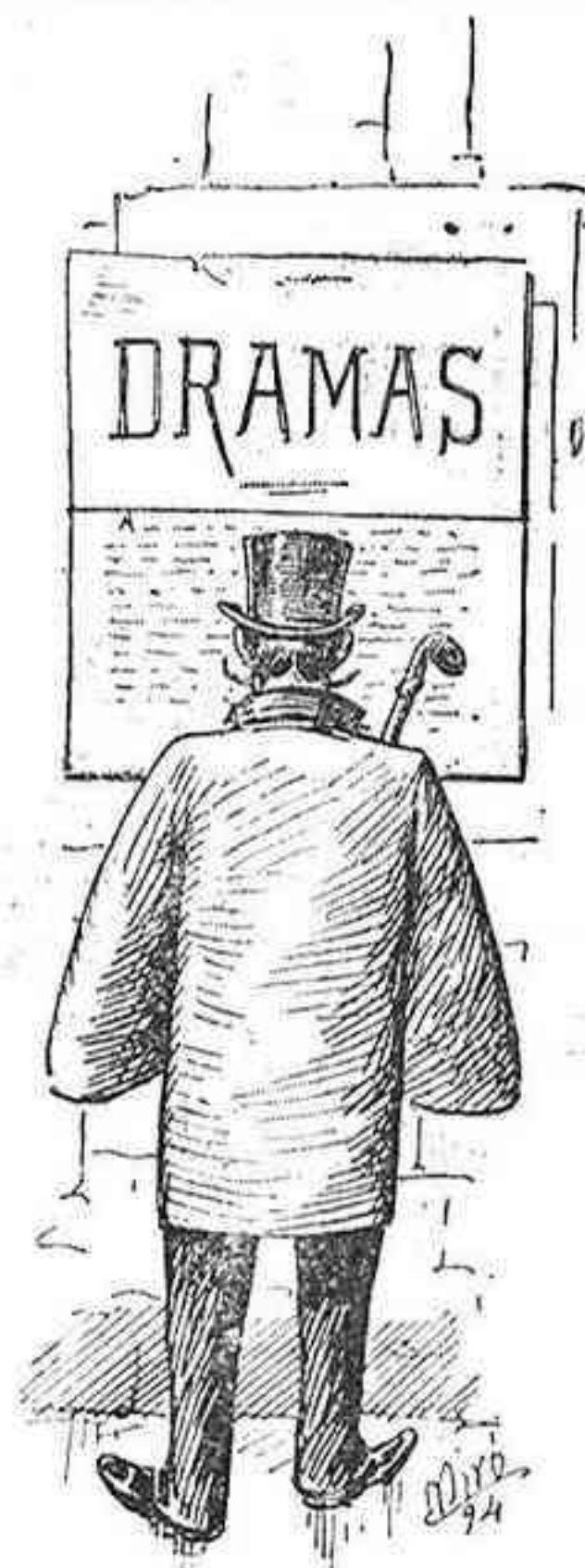
FREDERICH SOLER (PITARRA)

Preu 4 pessetas.

GLORIAS DEL UNIVERSO

D. JUAN PRIM

Precio 1 peseta.

Federico Balart

DOLORES

POESÍAS

Un tomo.

Ptas. 3

FRAY CANDIL

(Emilio Bobadilla)

SOLFEO

Un tomo.

Ptas. 3'50

Emilia Pardo Bazán

ALIMENTOS Y BEBIDAS

INVESTIGACION DE SUS ALTERACIONES
Y FALSIFICACIONES

por CÉSAR CHICOTE

Un tomo en 4.º

Ptas. 15

Cuentos nuevos

Un tomo 8.º

Ptas. 3

NOVA EDICIÓ AB NINOTS

LA BUTIFARRA DE LA LLIBERTAT

PER

Serafi Pitarra

Preu 2 rals.

EMILI VILANOVA

A CASA L'ALCALDE

AB DIBUIXOS DE M. MOLINÉ

Preu 1 pesseta.

NOTA.—Tothem que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en libransas del Giro Mutuo, ó bé, en sellos de franqueig al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá a volta de correu franca de port. No responém d' estravios, no remetent ademés 3 rals pel certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls storgan rebaixas

ESTRELLAS DE PAS.—(ALCÁZAR ESPANYOL)

Mlle. Théo

Eclipsa à la *Serpentina*,
balla la gran *Bayadera*,
canta... en fí, es lo que se 'n diu
una artista ¡de primera!

Si 'ls estudiants alicantins coneguessin un estudiant barceloní que anys enrera, y no sé si encare avuy, cursava Medicina, lo qu' es aquell valencià dels 22 anys, hauria hagut de desarse.

* * *
L' estudiant barceloní, que per mes senyas venia bitllets fora de l' aula, ell mateix vá condemnarse á la pena d' estudiar perpetuament. Guanyar un curs era per ell una desgracia; y en quant á acabar la carrera, ni pensarhi: hauria sigut per ell una gran calamitat.

Lo *quid* de la séva situació estava en una pensió vitalicia que havia de passarli, per disposició testamentaria, l' hereu de un séu parent, per mentres duressin los séus estudis.

Y 'l bon home, resignat ab aquest modest pasament, vá ferse 'l propòsit de ser estudiant tota la vida.

Dugas anécdotas del mestre Arrieta.

Parlant un dia de l' ensenyansa que 's dona al Conservatori, vá dir:

—Nosaltres tenim que anar mes enllá de lo que manan las Obras de Misericordia. D' aquestas n' hi ha una que diu: «Ensenyar al que no sab.» Donchs bé: nosaltres tenim qu' ensenyar al que no vol aprendre.»

* * *
En l' estreno de *La Africanita*, vá haverhi una saragata de cent mil dimonis: crits, insults, garrotadas, impropis als artistas y tot l' acompanyament de un gran escándol teatral.

—Sr. mestre ¿qué me 'n diu de tot aixó?—vá preguntar á Arrieta un amich que seya al séu costat.

Y Arrieta vá respondre:

—Vosté haurá sentit á dir que als moros van treure 'ls d' Espanya ¿veritat? Donchs, no senyor: los que se 'n anaren sigueren los espanyols, y 'ls únichs que aquí van quedarse, 'ls moros.

Barcelona.—A. López Robert, impresor.—Asalt 63.

